

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Rzecznik Praw Obywatelskich

Al. Solidarności 77

00-090 Warszawa

Tel. 827 42 02

Fax. 827 64 53

Warszawa, 14 listopada 2000 r.

34904

RPO/352233/00/V/ST

Pan Maciej Płażyński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku

W wystąpieniu z dnia 24 lutego 1999 r. (sygn. pisma RPO/301658/99/V/ST) skierowanym do Pana Marszałka Rzecznik Praw Obywatelskich sygnalizował problemy związane z tworzeniem prawa pod rządami Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483). W treści tego wystąpienia Rzecznik zwrócił uwagę, że Konstytucja RP dokonała istotnej reformy źródeł prawa. Reforma ta polega m. in. na wyczerpującym określeniu form, w jakich mogą być wydawane powszechnie obowiązujące akty prawa stanowionego. W szczególności zgodnie z art. 87 ust. 1 Konstytucji RP moc aktu prawotwórczego powszechnie obowiązującego może mieć wyłącznie rozporządzenie jako jedyne spośród podustawowych aktów wykonawczych wydawanych przez organ centralny.

Ponadto rozporządzenia mające na celu wykonanie ustawy mogą być wydawane wyłącznie przez organy wskazane w Konstytucji (art. 92 ust. 1 Konstytucji RP). Jednakże - jak wskazano wówczas Panu Marszałkowi - przedstawione powyżej zasady stanowienia prawa nie są rygorystycznie realizowane w praktyce. W dalszym ciągu są bowiem stanowione powszechnie obowiązujące akty normatywne w różnych prawnych formach przez organy nie posiadające do tego konstytucyjnego upoważnienia. Praktyka taka wynika przede wszystkim z niedostosowania treści upoważnień ustawowych uchwalonych przed dniem wejścia w życie Konstytucji do nowych konstytucyjnych rygorów stanowienia prawa. Przykładem tego rodzaju praktyki jest wydawanie zarządzeń przez Prezesa Głównego Urzędu Miar na podstawie niedostosowanych do Konstytucji RP upoważnień zawartych w ustawie z dnia 3 kwietnia 1993 r. - Prawo o miarach (Dz. U. Nr 55, poz. 248 ze zm.). Przy czym w odpowiedzi na moje wystąpienie sygnalizujące brak konstytucyjnego umocowania do stanowienia prawa w omawianym zakresie Prezes Głównego Urzędu Miar stwierdził (pismo Prezesa Głównego Urzędu Miar z dnia 29 września br. o sygn. BP-070/27/2000 - jego kopia w załączeniu), iż w dalszym ciągu będzie wydawał takie zarządzenia aż do czasu jednoznacznego uregulowania tej kwestii przez ustawodawcę.

Pomijając kwestię stosowności takiego stwierdzenia jak wspomniane powyżej, w świetle którego urzędnik państwowym czuje się związany ustawą, nie dostrzega zaś swojego związania przepisami Konstytucji RP, pragnę zwrócić uwagę Pana Marszałka na potrzebę szybkiego dostosowania upoważnień ustawowych uchwalonych przed wejściem w życie Konstytucji RP do przewidzianych w niej wymogów stanowienia prawa. Brak stanowczych działań legislacyjnych w tym zakresie utrwala bowiem jedynie tendencję do wydawania w różnych prawnych formach przepisów powszechnie obowiązujących przez organy nie posiadające do tego konstytucyjnego upoważnienia. Wiem, że do Sejmu został skierowany rządowy projekt ustawy o zmianie niektórych upoważnień ustawowych do wydawania aktów normatywnych przez centralne organy administracji rządowej (druk sejmowy Nr 1399). Dlatego też uwagi powyższe przekazuję stosownie do art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 1991 r. nr 109, poz. 471 ze zm.) i będę wdzięczny Panu Marszałkowi za informacje o stanie prac legislacyjnych w omawianym zakresie.

Jednocześnie pragnę stwierdzić, że nie zamierzam być wyłącznie biernym obserwatorem sygnalizowanych mi przez obywateli i opisanych w piśmie do Pana Marszałka praktyk. Stąd też w razie przedłużania się prac nad dostosowaniem upoważnień ustawowych do standardów konstytucyjnych będę zmuszony skorzystać

z przyznanych mi ustawą o Rzeczniku Praw Obywatelskich środków prawnych,
włącznie z kierowaniem wniosków do Trybunału Konstytucyjnego.

Łączę wyrazy szacunku

/-/ Prof. dr Andrzej Zoll